Rubrica De verborum significatione.

Clemens.v.in concilio vienensi.

Qui de paradiso: diri rigabo hortũ plantationũ: at ille celestis agricola q vere fons sapiẽtie verbum dei a pre in pre manẽs genitũ ab eterno: nouissime dieb⁹ istis fabricãte sancto spiritu in vtero virginis caro factũ eriuit homo ad opus arduũ redemptionis humani generis peragenduz: exemplar se dando celestis vite prebens hominibus semetipsum. Aerũ q: plerũqz mortalis vite sollicitudinibus pressus homo mentis aspectu ab exẽplarijs huiusmodi ituitu diuertebat: uerus noster Salomon in solio militãtis ecclesie ortum voluptatis iter ceteros quedaz fecit a pcellosis mũdi fluctib⁹ elongatuz: in quo getius ac securius vacaret cõtemplandis seruandisqz hmõi operibus exẽplarijs in hũc modũ itroiuit ipe: ut rigaret ipm fecũdis aquis spũalis gratie ⁊ doctrine. Hic ortus siquidem est fratrum minor sancta religio: que muris regularis obseruantie firmiter vndiqz circũclusa: itra se solo contenta deo adornat abũde nouellis plãrationib⁹ filior. Ad hũc veniens dilect⁹ dei filius mortificãtis pnie q̃ myrrham metit cum aromatib⁹: q̃ suauitate mira vniuersis odorem attrahẽtis sanctimonie circũfundũt. Hec est illa celestis vite forma ⁊ regula quã descripsit ille confessor xpi eximius sanctus Frãciscus: ac seruandã a suis filijs verbo docuit pariter ⁊ exẽplo. Quia uero dicte sancte regule pfessores ac emulatores deuoti: ut alũni ⁊ veri filij tanti pris affectabãt sicut ⁊ feruenter affectãt ad pur ⁊ ad plenũ pmissam regulam firmiter obseruare. Attẽdentes q̃dam q̃ dubiũ poterant afferre sensum in ipsius regule serie ꝓtineri p ipsorũ delaratione hũda recurrerũt prudẽter oli ad apicẽ apostolice dignitatis: vt certificati p ipam cui⁹ pedib⁹ ẽt p ipaz regulã sunt subiecti: possent dño pulsis cunctis dubijs cũ plena charitate cõscie deseruire. Dor aũt pijs ac iustis supplicationib⁹ plures predecessores nostri romani põtifices successiue sicut dignũ erat applicãtes aures ⁊ aiuz declarauerũt ea q̃ dubia videbant. ediderũt nõnulla ⁊ aliqua cõcesserũt: sicut expedire videbãt fratrũ ꝓscietijs: ac pure obseruãtie stat⁹. Nec q: plerũqz vbi culpa nõ est eaz timere solẽt ꝓscie timorate: q̃ in via dei quodcũqz deuiũ expauescũt nõ sunt ad plenum ex dictis declarationib⁹ dictor oiuz fratrũ cõscie getate: qn circa aliqua ad regulam ipsorũqz statũ ptinẽtia dubitationũ in ipsis fluct⁹ aliq generent ⁊ orant sicut ad aures nras pluries ⁊ de q̃ plurib⁹ in publicis ⁊ priuatis cõsistorijs ẽ platũ. Quapp p ipsos frẽs nobis extitit humiliter supplicatuz: q̃ten⁹ pdictis duob⁹ q̃ occurrerũt: ⁊ q̃ pnt occurrere in futurũ adhibere oportuna declarationis remedia: de benignitate sedis aplice curaremus. Nos igitur cuius aius ab etate tenera pia deuotione efferbuit ad hmõi pfessores regule ⁊ ad ordinẽ ipm totũ: nũc aũt ex cõmuni cã pastoralis regiminis: quaz imeriti sustinemus ad ipsos fouẽdos dulci⁹ ⁊ attẽtius gratiosis fauorib⁹ pseqẽdos tãto puocamus ardẽtius quãto frequẽti⁹ intẽta mẽte reuolumus fructus vberes: quos ex eor exẽplari vita ⁊ salutari doctrina totꝰ vrꝰ ecclesie cõtinue cernimus puenire: taz pia supplicãtiũ intẽtiõe cõmoti ad pagẽdũ diligẽter q̃ petit studia nra durim⁹ ꝓuertẽda: ipaqz dubia p plres archiepos ⁊ epos ⁊ i theologia magros ⁊ alios lratos puidos discretos eraiari fecim⁹ diligẽter. Cũ igit in pmis ex eo q̃ i dicte regule pncipio habet. Regula ⁊ vita fratruz mior: hec est. s. dñi nri iesu xpi sanctũ euãgeliũ obseruare in obediẽtia viuẽdo sine ppo ⁊ i castitate. Itẽ ifra. Finito vero anno p bationis recipiant ad obediẽtiã pmittẽtes vitã istã sp ⁊ regulã obseruare. Itẽ circa finẽ regule pauptatẽ ⁊ humilitatẽ ⁊ sanctũ euãgeliuz dñi nri iesu xpi: q̃ firmiter pmisimus obseruemus. Fuit besitatum an frẽs eiusdẽ ordinis ad oia tã pcepta q̃ cõsilia euãgelij ex pfessione sue regule tenentur. Quibusdã dicentib⁹ q̃ ad oia: alijs autẽ asserentib⁹ q̃ ad sola illa tria consilia: vz viuere in obedientia in castitate ⁊ sine ppio: ⁊ ad ea q̃ sub verbis obligatorijs ponunt in regula obligant. Nos circa hũc articulũ pdecessor nror vestigijs i herẽtes: ipsumqz articulũ quo ad aliqd clarius pseqẽtes: dicte besitationi durimus rũdẽduz q̃ cũ votũ determinatũ cuiuslibet hẽat cadere sub certo: uouẽs regulã nõ põt dici teneri ex vi voti hmõi ad ea cõsilia euãgelica q̃ in regula nõ ponunt. Et qdez beati Frãcisci ꝓditoris regule hec pbat fuisse itentio: ex hoc q̃ q̃dam euangelica ꝓsilia in regula posuit alijs ptermissis. Si ei p illud verbũ regula ⁊ vita frruz minor hec ẽ ⁊c. itẽdisset eos ad oia ꝓsilia euangelica obligare: supflue ⁊ nugatorie q̃dã eor suppressis ceteris i regula expssisset. Cũ aũt natura termini restrictiui hoc hẽat: q̃ sic excludit ab ipso extranea: q̃ cũcta ad ipsum ptinẽtia cõcludit. Declaram⁹ ⁊ dicim⁹ q̃ dicti frẽs nõ solũ ad illa tria vota vñ absolute accepta ex pfessiõe sue regule obligant sz ẽt tenent ad ea oia iplẽdã q̃ sunt ptinẽtia ad hec tria pdcã: q̃ regula ipsa ponit. Nã si ad hec tria pdcã tm pcise ⁊ nude pmittentes se suare regulã viuẽdo in obediẽtia castitate ⁊ sine ppo: ⁊ nõ ẽt ad oia cõtẽta in regula q̃ hec tria modificãt artarent: p nihilo ⁊ vane pferent hec vba: promitto sp hanc regulã obseruare: ex quo ex his verbis nulla obligatio nasceret. Hec tũ putanduz est q̃ b. franciscus pfessores hui⁹ regule quãtũ ad oia ꝓtẽta in regula modificãtia tria vota: seu ad alia in ipsa expssa itẽderit eqliter esse obligatos: qn potius apte disseruit: q̃ quo ad q̃dã ipsor ex vi verbi irãsgressio ẽ mortalis: ⁊ quo ad q̃dam alia nõ. Cuz ad quedã ipsor verbũ appõat pcepti vel eqpollẽtis eidẽ ⁊ quo ad aliqua verbis alijs sit cõtẽtus. Itẽ q: pter ea q̃ expsse verbo pcepti ac exhortatiõis seu monitiõis ponunt in regula: nõnulla verbo ipatiui modi negatiue vel affirmatiue apposito iserunt: hactenus extitit dubitatũ: an tenerent ad ista vt ad hũtia viz pcepti. Et q: vt itellerim⁹ nõ minuit hoc dubiũ: sed auget: ex eo q̃ felicis recordationis. Nico. papa. iiij. pdecessor noster nosciť declarasse: q̃ frẽs ipsi ex pfessiõe sue regule sũt astricti ad ea ꝓsilia euãgelica: q̃ in ipsa regula pceptorie uel ibibitorie seu sub verbis eqpollẽtib⁹ expmunt: ⁊ nihilomin⁹ ad eor oiuz obsuãtiaz q̃ ipsis i eadẽ regula sub verbis obligatorijs iducunt: supplicauerũt pdicti frẽs vt ad ipsor ꝓscias seruãdas declarare: q̃ hor censeri debẽt pceptis eqpollẽtia ac obligatoria dignaremur. Nos itaqz q̃ i synceris hor ꝓscietijs delectamur: attẽdẽtes q̃ i his q̃ aie salutẽ respiciũt ad vitãdos graues remorsus ꝓscie pars securior ẽ tenẽda: dicim⁹ q̃ hz frẽs nõ ad oium q̃ sub verbis ipatiui modi ponunt i regula sicut ad pceptor seu pceptis eqpollentiũ obsuãtiã teneant. Expedit tũ ipsis frib⁹ ad obsuãdã puritatẽ regule ⁊ rigorẽ: q̃ ad ea sicut ad eqpollẽtia pceptis se nouerint obligatos: q̃ bicĩferi⁹ annotant. Ut aũt hec q̃ videri pnt eqpollẽtia pceptis ex vi verbi: vel saltẽ rõne materie de q̃ agit: seu ex utroqz sub cõpẽdio hẽant: declaram⁹ q̃ illud qõ ponit in regula de nõ hũdo plures tunicas q̃ vnã cũ caputio ⁊ aliã sine caputio. Itẽ de non portãdis calciamẽtis: ⁊ nõ eqtãdo extra casum necessitatis. Itẽ q̃ frẽs vilib⁹ induant. Item q̃ ieiunare a festo oium scor vsqz ad natale dñi ⁊ in sextis ferijs teneant. Itẽ q̃ clerici faciant diuinũ offiũ fm ordinẽ ro. ec. Itẽ q̃ ministri ⁊ custodes p necessitatibus ifirmor ⁊ frẽbus iduẽdis sollicitã curã gerant. Itez qõ si qs fratrũ in ifirmitatẽ ceciderit: alij frẽs dõt ei seruire. Item q̃ frẽs nõ pdicent in epatu alicui⁹ epi: cũ ab eo illis fuerit cõtradictum. Itẽ q̃ nullus audeat penit⁹ ppl'o predicare: nisi a generali ministro vel alijs qb⁹ fm declarationẽ pdcãz id ꝓpetit fuerit examinatus appꝓbatus ⁊ ad hec istitutus. Itẽ q̃ frẽs qui cognoscerẽt se nõ posse pmissaz regulã spãliter obseruare: debẽt ⁊ possint ad suos ministros recurrere. Itẽ q̃ oia q̃ ponunt in regula ad formam habit⁹ tã nouitior q̃ ẽt pfessor: necnõ ad receptiõis modũ ac pfessionẽ spectãtia nisi recipiẽtibus quo ad habitũ nouitiorũ. sicut dicit regula fm deũ aliter videat. Hec inquaz oia sunt a fratrib⁹ tanq̃ obligatoria obseruãda. Itẽ ordo cõiter sensit: tenet ⁊ tenuit ab antiquo: q̃ vbicũqz ponit in regula hoc vocabuluz teneant obtinet vim pcepti: ⁊ obseruari dz a frẽbus sicut tale. Ceter q: xpi ꝓfessor pdict⁹: agendor ac seruãdor circa recipiẽdos ad ordinẽ ministris ⁊ frib⁹ modũ pbẽs: dixit in regula q̃ caueãt fratres ⁊ eor ministri: ne sint solliciti de rebus suis tẽporalibus: vt libere faciãt de eis q̃cqd ipsis a dño fuerit inspiratum: licentiã tũ habeant ipsi ministri mittẽdi eos ad aliquos deũ timẽtes si cõsiliũ regrat. quor cõsilio sua bona pauperibus erogent

¶ Dubitauerũt ⁊ dubitãt multi fratruz an liceat ipsis de bonis ingredientiũ qcq̃z recipe si doneť: ⁊ si ad dandũ psonis ⁊ ꝓuẽtib⁹ possint eos iducere sine culpa: si ẽt ad disponẽdum de distributione rez talium debeãt ipsi ministri seu fratres dare cõsiliũ vbi ad ꝓsulẽdum alij q̃z ex ipsis ad quos ingressuri mittanť: possint idonei iueniri. ¶ Nos aũt ꝓsiderãtes attẽte intendisse sanctuz Franciscum sue regule professores quos fundauerat ĩ maxima paupertate ab effectu tpaliũ rez ipsoz aiuz ingrediẽtiũ p dcã ỹba spãliter ⁊ totaliter elõgare: vt quãtũ est ex parte fratrũ ipsoz receptio ad ordinez sancta ⁊ purissima appareret: ⁊ ne aliquo mõ oculum viderenť hře ad bona eoz tpalia: sed ad ipsos tñ diuino seruitio mãcipandos. dicimus oĩno debere taz ministros q̃z frẽs ceteros a dictis inductionibus ad sibi dandum ⁊ suasionib⁹ necnõ ⁊ a dãdis circa distributionẽ ꝓsilijs abstinere: cũ p hoc ad timẽtes deũ status alterius mitti debeant nõ ad ffres vt vere cũctis patẽãt esse tã salubris istituti paterni studiosi zelatores sedu li ⁊ pfecti. Cum vero facere de reb⁹ suis q̃ dñs ispirabit: ⁊ ipsaz regulaz ingrediẽtibus liberũ velit eẽ: nõ vť qn liceat eis recipere. cõsideratis. s. eoz necessitatib⁹ ⁊ moderaminibus declarationis iam dcẽ: si qd de bonis suis intrant sicut ⁊ ceteris pauperib⁹ per moduz elemosyne libere velit dare. Cauere tñ in acceptione oblatoz talium decet frẽs: ne ex receptoz quãtitate notabili p̃sumi possit sinister oculus ꝓtra ipsos. Preterea cũ dicatur in regula q̃ illi q iã pmiserũt obediẽtiã hẽant unã tunicã cũ caputio ⁊ aliã sine caputio q hře voluerit. Itẽ q̃ fratres oẽs vestimẽtis vilib⁹ induanť. Hosq̃z p̃dcã verba declaramus eqpollere preceptis: volẽtes hic determinari pleni⁹ dicimus quãtũ ad numez tunicarũ q̃ plurib⁹ vti nõ licet nisi ĩ necessitatib⁹ q̃ hři pñt ex regula: ꝓz q̃ hunc passuz memorat⁹ p̃decessor nť pleni⁹ declarauit: Vilitatẽ aũt vestiũ tã habit⁹ q̃z iterioz tunicaz illã ĩtelligi debere dicimus q̃ fm cõsuetudinẽ vel ꝓditionẽ pťie debeat quãtũ ad colorẽ pãni ⁊ p̃ciũ vilitas merito reputari: nõ ei quo ad regiões oẽs põt determiat⁹ vn⁹ modus ĩ talib⁹ assignari. Hmõi ẽt vilitatis iudiciũ ministris ⁊ custodib⁹ seu guardianis duximus cõmittendum: eoz sup hoc ꝓscias onerãtes: ita tñ q̃ seruẽt in vestibus vilitatez. Quorũ ẽt ministroz custodũ ⁊ guardianoz iudicio eodẽ mõ relinquimus: p qua necessitate possint ipi frẽs calciamẽta portare. Deinde cũ duobus tpib⁹ annotatis in regula. s. a festo oĩuz scõz vsq̃z ad natiuitatẽ dñi ⁊ maxime q̃dragesima in qb⁹ ieiunare tenenť inserať in eadẽ regula. Alijs aũt tpibus nõ teneanť nisi sexta feria ieiunare: ⁊ ex hoc voluerunt aliq̃ dicere: q̃ dicti ordis frẽs nõ tenenť nisi ex cõdecẽtia ad alia ieiunia q̃z ad ista. declaramus debere itelligi eos nõ teneri ad ieiunium alijs tpibus preter q̃z in ieiunijs ab ecclesia ꝓstitutis: nõ est. n. verisile q̃ vel istitutor regule vel ẽt ꝓfirmator absoluere ipsos itẽderit a seruãdis illis ieiunijs ad q̃ de cõi statuto ecclesie obliganť ceteri xp̃ani. Domo cum dictus scũs volens frẽs suos super oĩa a denarijs seu pecunia esse totaliter alienos: p̃cepit firmiter ffribus vniuersis ut nullo modo denarios vel pecuniã recipiãt p se vel p iterpositã personã istãq̃z articulũ declarans idez p̃decessor nť casus ⁊ modos posuerit: qb⁹ fuatis a ffrib⁹ nõ possint dici nec dñt p se vel p aliuz pecunie receptores cõtra regulã vel sui ordinis puritatẽ: dicim⁹ frẽs teneri cauere sumope q̃ p alijs causis ⁊ sub modis alijs q̃z ponat dicti predecessoris nfi declaratio ad dantes pecunias siue deputatos nũcios nõ recurrãt: ne si secus ab ipsis attentatũ fuerit transgressores p̃cepti ⁊ regule merito possint dici. Nam vbi aliqd alicui generaliter ꝓhibeť qõ expresse nõ cõcedit: itelligitur denegatũ. Quo circa q̃stus oĩs pecũie ac obligationũ pecuniarũ receptio in ecclesia vel alibi cippi seu trũci ordinati ad offerentiũ seu donãtiũ pecunias reponẽdas: necnõ ⁊ qcũq̃z recursus alius ad pecunias seu hũtes ipsas q p declarationẽ p̃dictã non ꝓcedit Hec inquã oĩa sunt eis simplr iterdcã. Cum ẽt recursus ad amicos spãles exp̃sse tñ in duob⁹ casibus fm regulã concedať vz ꝓ necessitatib⁹ ifirmoz ⁊ ffribus iduẽdis idq̃z pie ⁊ rõnabiliter cõsiderata necessitate vite ad alias necessitates fm ꝓ tpe occurrentes cessantib⁹ elemosynis seu ẽt ingruentes sepedictus p̃decessor duxerit extẽdẽdũ. Attẽdãt frẽs p̃fati q̃ p nullis cãis alijs q̃z p̃dictis vel sil'ib⁹ in via uel alibi recurrere lz eis ad amicos hmõi siue sint dãtes pecunias seu deputati p ipsos: siue nuncij vel depositarij seu alio quouis noĩe appellenť: ⁊ si cõcessi p eãdem declarationẽ modi circa pecuniã itegre seruarenť. Deniq̃z cum idem confessor summe affectauerit sue regule ꝓfessores totaliter esse abstractos ab effectu ⁊ desiderio terrenoruz ⁊ spãliter a pecunia ⁊ ei⁹ vsu totaliter inexptos: sicut ꝓbat ꝓhibitio de recipiẽda pecunia in regula sepius repetita: curare frẽs vigilanter necesse ẽ: q̃ cũ ex causis p̃dictis ⁊ modis habentes pecunias deputatas ꝓ ipsoz necessitatibus recurrere oportebit ad tenẽtes ipsas qcũq̃z hi fuerint p̃ncipales vel nuncij in oĩbus sic se gerãt q̃ se cũctis oĩdant in dictis pecunijs sicut nec hñt penitus nil hře. Quapropter p̃cipere q̃ ⁊ qualiter pecunia expendať: cõputũq̃z exigere de expẽsa: eã quoq̃z repetere siue deponere aut deponi facere capsulaz pecunie vel ei⁹ clauẽ deferre: hos act⁹ ⁊ ꝓsites sibi frẽs. illicitos esse sciãt. ¶ Predicta. n. facere ad solos dños ptinet q de derũt ⁊ eos quos ipsi deputauerũt ad hoc ipm. ¶ Proide cũ vir scũs pauptatis p̃misse in regula modũ exp̃mens direrit in eadẽ: frẽs nihil sibi appropriẽt nec domum nec locũ nec aliqnã rẽ: sed tanq̃z pegrini ⁊ aduene in hoc seculo in pauptate ⁊ humilitate dño famulantes vadãt ꝓ elemosyna ꝓfidẽter. Sicq̃z declaratũ extitit p nõnullos p̃decessores nfos romanos põtifices hãc approbationẽ ĩtelligi debere tã in spãli q̃z ẽt in cõi: pp qõ ⁊ rez oĩum ꝓcessarũ oblatarz ⁊ donatarz ffribus q̃s ⁊ quarz vsuz facti. s. ordini vel ipsis ffribus lz hře ꝓprietatẽ ⁊ dñium in se ⁊ ro. ec. receperunt dimissio ipsis frib⁹ ĩ eis tãtũmõ vsuz facti simplicis: ad nostrũ fuerũt deducta examẽ q̃ in ordine fieri dicebanť ⁊ videbanť p̃dcõ voto ⁊ puritati ordinis repugnare: vz ut ea ꝓsequamur ex ipsis q̃ remedio credim⁹ idigere: q̃ se istitui heredes nõ solũ sustinẽt sed ꝓcurãt. Itẽ q̃ redditus annuos recipiũt iterdũ in tã notabili quãtitate q̃ ꝓuẽtus hũtes totaliter inde vinũt. Itẽ q̃ cũ ipsoz negocia ẽt ꝓ reb⁹ tpalib⁹ ĩ curijs agitanť assistũt aduocatis ⁊ ꝓcuratorib⁹: ⁊ ad istigãdum eosdem se ibidẽ psonaliť repñtant. Itẽ q̃ cũ executiones vltiaz suscipiũt uolũtatũ ⁊ gerũt: seqz itromittãt qñq̃z de vsuraz vel male ablatoz dispõnib⁹ seu restõnib⁹ faciẽdis. Itẽ q̃ alicubi nõ solum excessiuos ortos sed ẽt vincas magnas hñt de qb⁹tã de olerib⁹ q̃z de vino multũ colligitur ad vendẽdũ. Itẽ q̃ tpibus messiũ uel vindemiaz sic copiose granum ⁊ vinũ mẽdicãdo vel aliũde emẽdo colligũtur a ffribus ⁊ in cellarijs ⁊ granarijs recõdunť q̃ p anni residuũ ⁊ absq̃z eoz mẽdicatione pñt trãsigere vitã suã. item q̃ ecclesias vel alia edificia faciũt vel ꝓcurant fieri in quãtitate ⁊ curiositate figure ac forme ac sumptuositate notabiliť excessiua: sic q̃ nõ videnť habitacula pauperũ sed magnatũ. Paramẽta ẽt ecclesiastica in plerisq̃z locis tã multa hñt ⁊ tã notabliť p̃ciosa q̃ excedunt in his magnas ecclesias cathedrales. Equos isup ⁊ arma eis oblata in funeralib⁹ recipiũt idistincte: tñ cõitas fratz ⁊ spãliť rectores ipsi⁹ ordinis asserebãt q̃ p̃dcã seu plura ex ipsis in ordine nõ fiebant q̃ ⁊ si q̃ reperiunť rei in talib⁹ rigide puniriť necnõ ꝓtra talia ne fiãt sunt fcã pluries ab antiquo statuta in ordine multuz stricta. ¶ Cupiẽtes igiť nos ipsoz fratz ꝓuidere ꝓsciẽtijs ⁊ cũcta dubia quãtũ possibile nobis est de ipsoz pectoribus remouere: ad predcã mõ q̃ seqť rfidemus. ¶ Cũ. n. ad veritatẽ vite ptineat: vt id q̃ exteri⁹ agiť iteriorẽ mẽtis dispositionez ⁊ habitũ repñtet: necesse hñt ffres q̃ se expropriatione tãta a tpalib⁹ abstrarerũt: ab oĩ eo q̃ dicte expropriationi esset vel posset videri cõtrariũ abstinere. Quia igiť ĩ successiõib⁹ trãsit nõ solũ vsus rei: sed ⁊ dominiũ suo tpe in heredes. ¶ Frẽs aũt p̃fati nihil sibi ĩ spãli acqrere uel eoz ordini pñt ẽt in cõi. Declarãdo dicim⁹ q̃ successionũ hmõi q̃ ẽt ex sua natura idifferẽter ad pecuniã ⁊ ẽt ad alia mobilia ⁊ imobilia se extendũt: cõsiderata sui puritate voti nullatenus sunt capaces nec lz eis valorẽ hereditatũ taliũ vel tãtã eaz partẽ q̃ p̃sumi posset hoc in fraudẽ fieri: quasi sub mõ ⁊ forma legati dimitti sibi facere uel sic dimissa recipere: qn poti⁹ ista sic fieri ab ipsis simplr ꝓhibemus. ¶ Cũq̃z anni redditus ĩtra ĩmobilia censeanť a iure: ac hmõi reddit⁹ obtinere paupertati ⁊ mẽdicitati repugnet: nulla dubitatio ẽ q̃ p̃dictis fratribus redditus quoscũq̃z sicut ⁊ possessiones vel eoz ẽt vsum: cũ eis nõ reperiať cõcessus recipe vel habere cõditione ꝓsiderata ipsoz nõ lz amplius cum nõ solũ

qō maluz esse dignoscit: sed ⁊ omne qō spēz bz mali sit a viris pfectis specialiter vitandum. Ex talibus autem assistentijs in curijs ⁊ instigationibus cum de rebus agitur in ipsorum cōmoda conuertendis: creduntur verisimiliter ex bis que foris patent de quibus habēt hoies iudicare in ipsis rebus fratres ⁊ assistentes aliquid querere tanqz suum nullo modo debent huiusmodi voti ⁊ regule professores se talibus curijs ⁊ litigiosis actibus imiscere: vt testimoniū habeant ab his qui foris sunt: ⁊ puritati satisfaciāt voti sui ac cuitēt p hoc scādalū, primoz. Verū ēt cū dicti ordinis ffres nō solū a receptiōe, ppetatis dñio siue vsu ipsi⁹ pecunie: verū ēt a zdictiōe q̄lz ipsi⁹ ⁊ ab ea sint penit⁹ alieni: quē admodū sepedictus predecessor noster in declaratione hmōi regule plane dixit. Cumqz dicti ordinis, pfessores q̄ pro nulla re tales psint in iudicio experiri predictis fratribus nō lz nec cōpetit: qn potius cōsiderata sui puritate status dñt sibi scire interdictum qō huiusmodi executionibus ⁊ dispositionibus se exponāt. Cum hec igitur sepius absqz litigio ⁊ ztactione vel administratione pecunie nequeant expediri. Verūtamē in his exequendis dari consilium ipsoz statui non obsistit cum ex hoc ipsis circa bona temporalia nulla iurisditio siue actio in iudicio siue dispensatio tribuatur. Licet vero non solum sit licitum sed ⁊ multū cōueniens rōni quod fratres qui in laboribus spiritualibus orationis ⁊ studij sedule occupant hortos ⁊ areas habeant competentes ad recollectionez vel recreationez sui: ⁊ interdū ad seipōs post labores hmōi corporaliter deducendos necnō ad habenda necessaria hortalicia pro seipsis habere. tamen hortos aliquos vt colantur ac olera ⁊ alia hortalicia precio distrahantur: necnon ⁊ vineas repugnat sue regule ⁊ ordinis puritati: fm qō dictus predecessor declarauit: ac etiam ordinauit: qō si talia ad vsus prorime dictos: vtputa agrū vel vineam ad colendum ⁊ consimilia fratribus legarētur per omnem modum fratres a receptione talium abstinerent cum etiam premissa habere vt precium fructuum suis temporibus habeant ad naturam ⁊ formam prouentuum appropinquet. Rursus cum predictus sanctus tam in exemplis vite q̄z verbis regule ostēderit se velle quod fratres sui ⁊ filij diuine prouidentie innitentes suos in deuz iacerent cogitatus: qui volucres celi pascit: que non congregant in horrea nec seminant nec metunt: non est verisimile voluisse ipsum eos habere granaria vel celaria vbi quotidianis mendicationibus deberent sperare posse transigere vitam suam. Et iccirco nō ex timore leui laxare se debēt ad congregationes ⁊ obseruationes huiusmodi faciēdas: sed tunc tantum: cum esset multum credibile ex iam expertis q̄ non possent vite necessaria aliter inuenire: hoc autez ministrorum ⁊ custodum simul ⁊ separatim in suis administrationibus ⁊ custodijs: cum guardiani ⁊ duoruz de cōuentu loci discretorum sacerdotum ⁊ antiquorum in ordine fratrum concilio ⁊ assensu duxerimus iudicio relinquēdum: eorum super hoc specialiter conscientias onerantes. Hinc ē etiā q̄ cū vir sanctus fratres suos in pauptate summa ac humilitate fūdare voluerit: quo ad affectuz pariter ⁊ effectū: sicut fere regula tota clamat: conuenit ipsis q̄ nullo mō deinceps fieri faciant vel fieri sustineant ecclesias vel alia quecūqz edificia. que considerato fratrum habitantiuz numero excessiua ī multitudine ⁊ magnitudīe debeāt reputari. Ideoqz volum⁹ q̄ vbiqz in suo ordine deinceps tēperatis ⁊ humilib⁹ edificijs sint ꝯtenti: ne huic tāte pauptati, p misse qō patet oculis contrarium foris clamet. Quāuis etiam paramēta ⁊ vasa ecclesiastica ad honorem diuini nominis ordinētur, ppter quē oia fecit ipse de⁹: tñ q abscōditoz est cognito: ad animū sibi ministrantiū respicit p̄ncipaliter nō ad manū nec p illas sibi vult fuiri q̄ suoz fuitoz cōditioni ⁊ statui dissonarēt. pp quod sufficere debēt eis vasa ⁊ paramēta ecclīastica decētia ī nūero ⁊ ī magnitudīe sufficiētia ꝯpetēter: supfluitas autē aut nimia p̄ciositas vel quecūqz curiositas ī bis seu alijs qbuscūqz nō pōt ipsoz, pfessioni uel statui ꝯuēire. cū. n. hec sapiāt thesaurizationē seu copiam. pauptati tāte quo ad hūanū iudiciū derogāt mānifeste. Quapp p̄missa seruari a fratribus volumus ⁊ mādamus. Circa equorum vero ⁊ armorum oblationes illud decernimus in omnibus ⁊ per omnia obseruandum quod per declarationem predictam in pecuniarijs noscitur elemosynis diffinitum. Ex p̄missis autem succreuit non parum scrupulosa questio inter fratres videlicet vtrum ex sue professione regule obligentur ad artum ⁊ tenuem siue pauperem vsum rerum. Quibusdam ex ipsis credētibus ⁊ dicentibus q̄ sicut quo ad dñiuz rerum habent ex voto abdicationem artissimam: ita ipsis quo ad vsuz artitudo maxima ⁊ exilitas est indicta. Alijs in contrarium asserentibus: q̄ ex promissione sua ad nullum vsum pauperem qui nō exprimatur in regula obligantur: lz teneantur ad vsum moderatuz temperantie: sicut ⁊ magis ex condecentis q̄z ceteri xp̄iani. Volentes itaque conscientiarum predictoz fratrum, puidere quieti ⁊ his altercationibus finem dare: declarando dicimus q̄ fratres minores ex professione sue regule specialiter obligantur ad artos vsus seu pauperes qui in ipsorum regula continentur: et eo obligationis modo sub quo continet seu ponit regula dictos vsus: dicere autem sicut aliqui asserere prohibētur q̄ hereticum sit tenere vsum pauperem includi vel non includi sub voto cuā gelice paupertatis: presumptuosum ⁊ temerarium iudicamus. Demum quia ex eo q̄ dicta regula per quos ⁊ vbi fieri debeat ministri generalis electio tradens nullam fecit de ministrorum prouincialium electione vel institutione penitus mentionē: oriri super hoc poterat dubitatio inter fratres. Nos volētes posse ipsos clare ac secure, pcedere in oibus factis suis: declaramus statuimus etiam ⁊ ordinamus in hac cōstitutione in ppetuū valitura: vt cum alicui, puincie de ministro fuerit, puidendum: ipsi⁹ ministri electio penes capitulum, puinciale resideat quaz idē capitulum die sequenti qua fuerit congregatū facere teneatur. Ipsius autē electionis confirmatio ad ministrū pertineat generalē. Et siquidem ad electionem huiusmodi per formaz scrutinij procedatur: votis in diuersa diuisis electiones plures in discordia celebrari contingat: illa que a maiori parte capituli numero nulla zeli vel meriti collatione aut consideratione habita fuerit celebrata: exceptione seu cōtradictione quacūqz alterius partis nō ob. per dictum generalem ministrum de cōsilio discretorum de ordine: prius tamen ex officio prout spectat ad ipsum diligenti examinatione premissa: confirmetur vel etiam infirmetur prout eis fm deum visum fuerit expedire: ⁊ si fuerit ifirmata ad capitulum prouinciale electio huiusmodi reuertatur. Ceterum si capitulum memoratum die predicta ministrum eligere pretermittat: extunc ministri prouincialis prouisio ad generalem ministrum libere deuoluatur. Verū si ministro p̄dicto ⁊ capitulo generalibus ex certa manifesta ac rationabili causa videretur aliquando in prouincijs vltramarinis hybernie grecie seu Rome in quibus hactenus alius prouidendi modus dicitur ex causa certa ⁊ rationabili fuisse seruatus: expedire ministrum prouincialem per ministrum generalem: cum proborum ordinis consilio potius quam per capituli predicti electionem prefici in prouincijs hybernie etiam vltramarinis irrefragabiliter. In romana vero vel gretia quando minister dicte prouincie moreretur vel absolueretur citra mare: illa vice seruetur absqz dolo partialitate ⁊ fraude: super quo eorum consciētias oneramus quod super hoc dictus minister cum dictorum proborum consilio durerit ordinandum. In destitutione vero dictorum ministrorū prouincialium seruari volumus: quod super hoc hactenus de ipso ordine extiterit obseruatum. Ceterum si contingeret eosdez ministro generali carere: per vicarium ordinis fiat super hoc quod faciendum fuerit per eundem ministrum vsquequo prouisum fuerit de generali ministro. Porro si quid de huiusmodi ministro prouinciali secus attentari forte contigerit illud ipso facto sit irritum ⁊ inane. Nulli igitur omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum dictorum commissionis responsionis prohibitionis ordinationis mādati cōstitutionum iudicationum ⁊ voluntatum infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare presumpserit indignationem omnipotētis dei ac beatorum petri ⁊ pauli apostolorum eius se nouerit incursurum.

L Idem.

¶ Determinat ⁊ declarat quid ſignificet hec ꝟba inſerta in iudicialibus cõmiſſionib⁹ q̃ fiũt a pn̄cipe vẗ a iure. ſ. qð ꝓcedaẗ ſimpl'r ⁊ de plano ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij. hoc dicit Io.an.

Sepe[a] cõtingit[b] q cauſas[c] cõmittimus ⁊ in earum aliquibus ſimpliciter[d] ac de plano ac ſine ſtrepitu ⁊ figura[e] iudicij ꝓcedi mãdamus[f]: de quorũ ſignificatiõe[g] verborum a multis contenditur ⁊ q̃liter ꝓcedi debeat dubitaẗ. Nos aũt dubitationẽ huiõi quantũ nobis ẽ poſſibile[h] decidere cupiẽtes[i] hac in ꝑpetuũ[k] valitura conſtitutione[l] ſancimus ut iudex cui taliter cãm cõmittim⁹ neceſſario[m] libellũ nõ exigat[n] li. ꝯte.[o] nõ poſtulet[p] tem

a ¶ Sepe cõtingit. q̃ſi ſm Quĩtilianũ li. viij. de oratoria inſtitutiõe. Optimarum rerum inuentio ⁊ ſi lenocinijs verborum deſtituta ſit: ipſa tñ ſui natura ſatis ornaẗ: cui bene cõuenit. ff. de in inte. reſti. l. i. in pn̄. hãc cõſtõnem verborum blandicijs nõ egentẽ gloſandã aggredior: de cui⁹ cã ĩpulſiua pars fuit. Ex quo. n. ſciui manaſſe cõcili. vienñ. ·s. de iudi. diſpẽdioſam. exiſtimãs nõ tñ vtile ſed ſumme neceſſariũ ꝟba de qbus hic loquimur declarari: dños ac peritos curie ſollicitaui ſepi⁹ ꝓ ꝯſtitutione declaratoria procuranda que deſiderata ſe nũc exhibet. Determiat aũt no. ꝑ Inno. ⁊ Hoſtien. de accu. olim. de ſta. re. ea q̃ pegi. de iudi. nouit ĩ fi. ꝑ guil. in ſpec. de inqſi. §. nũc tractemus. ꝟ. qd igiẗ. ⁊ ꝑ Archi. de ele. indẽnitatib⁹. §. ſi ꝟo li. vi. ⁊ ꝑ Io. mo. ⁊ ꝑ me eo. li. de her. c. fi. ⁊ ſunt. iiij. ptes. In prĩa poniẗ qð. In ſcða ſolutio ibi: nos aũt. In tertia ꝓrogatio ibi: q̃ oĩa. In q̃rta q̃dã ĩſtruẽs ꝓteſtatio ibi: ſi tñ. Scða ps ĩ q̃ poniẗ ſolutio ſubdiuidiẗ: q2 pmo ponit. ix. ſpãlia vel. xi. ſi diuidaẗ octauũ ĩ tria q̃ põt iudex ſic datus: ſcðo ibi nõ ſic. ponit. v. vel. vij. diuidẽdo q̃rtũ ĩ tria ꝑ formã hui⁹ nõ excluſa. tertio ibi: ⁊ q2. ponit. vi. q̃ talis iudex põt. iiij. ĩterſerẽs q̃ nõ põt. Si igiẗ nõ cõtentat ſũmarie qð poſui: q2 nõ ẽ recitare ſũmãdo ſic recites diuidẽdo ꝓhibita a ꝑmiſſis: vt melius apprehẽdas. Iudex q dat⁹ eſt ſimpl'r ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ꝓcedere põt ſine libello li. ꝯte. ⁊ ferijs inductis fauore hoĩum amputat dilationes: abbreuiat lites: repellit fruſtratorias exceptiões ⁊ appellatiões refrenat iurgia partium ⁊ multitudinẽ teſtiũ: dat ſimul terminũ ad ponẽdũ ⁊ articulãdũ pmo. ſcðo ad ꝓducẽda oĩa acta ⁊ monumẽta cãe: ĩterrogat ptes vbi ſibi adeſt eqtas: nõ citat pemptorie ad ſñiam quã ꝓfert ſtans vel ſedens ẽt ꝯcluſione non fcã: citare tñ teneẗ ⁊ recipere petitionẽ in ſcriptis vel ꝟbotenus: tunc ſcribẽdã in actis. Itẽ iuramẽta calũnie veritatis vel malicie: ꝓbationes neceſſarias ⁊ defenſiones legitimas: ⁊ fcã remiſſione ꝓ teſtib⁹ ꝓducẽdis ꝺ3 tũc iſtſa recipe teneẗ partes ad ſñiam citare: quã teneẗ in ſcriptis ferre: ⁊ ſm acta cauſe. h. d.

b ¶ Contingit. concor. de reſti. ſpo. ſepe. de appel. ſepe. ex quo vero id ſepe accidebat ꝑ ꝯſtõnem fuit ꝓuidendũ: q̃ tamẽ interdũ ẽt prouidet de raro ꝯtingẽtibus de hoc de deſpon. impu. litteras. in. iij. glo.

c ¶ Cauſas. de negocijs extraiudicialibus ſic cõmiſſis non erat dubium. de accu. ſicut olim.

d ¶ Simpliciter quaſi ſine plica vel inuolutione: facit de ſum. trinita. firmiter. ĩ prin. ff. de lega. ij. codicillis. §. inſtituto.

e ¶ Figura. notãdũ ẽ q ad hec q̃ttuor ꝟba triplex ĩſeriẗ copula ꝑ qð vẗ ſolui qð q̃riẗ: an ſi aliqð iſtorum ꝟborum deſit ĩ forma cõmiſſionis locus ſit huic ꝯſtõni vnde aduertendũ eſt q q̃nq3 ĩ cõmiſſiõe poniẗ ſolũ ꝟbũ de plano. ·s. de iudi. nouit: ad fi. de ſpon. cum in tua: cõcor. ff. de of. procõ. ne qcq̃. §. de plano. ff. de accu. leuia ⁊ de adul. l. miles. §. ſexaginta. ff. de q̃ſti. vnius in fi. qs ordo in bo. poſ. ſer. l. ij. Q̃nq3 ponitur ſimpl'r ⁊ de plano: de accu. ſicut olim. Q̃nq3 abſq3 ſtrepitu: ꝺ ſta. mo. ea q̃. §. q ſi. Q̃nq3 de plano ⁊ abſq3 ſtrepitu: de accu. olim. Q̃nq3 ſine ſtrepitu ⁊ figura: de elec. ĩdẽnitatib⁹. §. ſi ꝟo. li. vi. Q̃nq3 hec quattuor cõiungũtur vt hic: ⁊ ·s. de iudi. c. diſpẽdioſam. Q̃nq3 ad h addiẗ ꝟbum aduocatorum de her. c. fi. li. vi. Quid ergo dicemus in his formis vel iſta q̃ttuor nõ ꝯiunguntur. Satis vẗ ꝯſtõnem totã ⁊ quo ad oẽm ſui partẽ tunc locum nõ hr̃e pp has copulas repetitas. ĩ. §. pe. ⁊ in. c. diſpẽdioſam. ·s. de iudi. cũ. n. exorbitet a iure cõi habilitãdũ vel dilatandũ nõ eſt. de re. iur. que a iure cũ ſuis cõcor. li. vi. dicebamus tamen olim principaliter ꝑ h vltimũ ꝟbũ figura ſubſtãtialia iudiciorum tolli: vt p3 ĩ glo. in prin. alle. ⁊ dicã. ĩ. in glo. eſt mẽs: ⁊ in glo. facit ad hoc: ⁊ forſan adhuc idem dicere nõ eſſet abſurdũ ſm q ẽt in caſu pre. decre. ĩdẽnitatibus. §. ſi ꝟo. locum hr̃et hec ꝯſtõ ex vi ꝟborum ſuorum poſito q ille caſus nõ includereẗ ſub pdi. ꝯſtõne diſpẽdioſam: ſed certũ eſt hodie q illa ꝯſtõ includit caſum illius. §. ⁊ ſic in illo nõ ẽ dubium hanc ꝯſtõnem locum hr̃e. In alijs ergo nõ ĩcluſis remanet dubiũ an aliquo ſuppreſſo hẽat locũ hec ꝯſtõ. Si adheſiſſem cõpillatoribus procuraſſem declarari: q̃dam tñ ex ĩfra dicẽdis: alteri tñ iſtorum ꝟborũ adaptari videnẗ: vt. ĩ. dicam. Sed qd ſi iſta q̃ttuor ponanẗ ſine copulis: vt q2 dẗ ſimpl'r de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura. Dicas idem ⁊ vltima copula in pcedẽtibus repetita cenſetur: de ap. ſo reqris. facit. ff. de her. inſti. cum in teſtõ. §. i. Plus dico q ⁊ ſi nulla ſit copula idem erit. facit. ff. de ver. ſig. triplici modo. Et ſatis eq̃ videreẗ dicendum q ẽt ſi diſiuncte ponanẗ: puta ſimpl'r vel de plano vel abſq3 iudicij ſtrepitu vel figura idem ſit ſenſus: ⁊ locus erit ꝯſtõni: cũ rõ ſit eadẽ: ⁊ poneret tunc diſiũcta ꝓ cõiuncta. C. c. ti. l. pe. ff. e. l. ſepe. Non ſic ſi verba huius cõſtitutionis prolata fuiſſent diſiunctiue: q2 tũc ſoluta eſſet qð pn̄cipalis ⁊ eſſet ſenſus quodlibet predictorum habere hunc effectum quem ponit conſtitutio.

f ¶ Mãdamus. quod alius nõ poſſet ẽt legatus de latere: vt ſatis no. ĩ pre. decre. ff. de here. li. vi. ⁊ guil. in ſpec. ti. ij. §. ſupereſt. in. i. col.

g ¶ Significatione. in hoc reſpicit titulum.

h ¶ Poſſibile. facit ꝓ ꝯtrariũ harum ꝯſtõnum in pn̄. de elec. vt circa li. vi. ſepe ⁊ enĩ ꝓ ſolutionẽ vnius dubitationis ĩduciẗ alia fortior. e. ti. cum olim. vbi de h.

i ¶ Cupiẽtes. ad eũ. n. ꝓmulgatorẽ taliũ iuriũ vẗ reſcriptorum hoc ſpectabat. ·s. de ſen. ex. ĩter alia cũ ſuis ꝯcor. ⁊ ſine dubio ad hoc dubiũ tollẽdũ glo. ñ ſufficiebãt ſed neceſſaria erat ꝯſtõ: vt ꝑ ĩferiora patebit: qs. n. gloſando ꝓbare potuiſſet pl⁹ reqri iuramenta pſtari vel ſñiam in ſcriptis ferri q̃ liẗẽ cõteſtari. idẽ in fi.

k ¶ In ꝑpetuũ valitura. ſupfluit q2 intelligebaẗ. l. di. c. i. ſed eſt modus loquẽdi cũi concor. de poſtu. c. vno. de elec. perpetue. li. vi.

l ¶ Conſtitutione. ſancimus. nõ dicit ſanctione ſtatuimus: q2 potius ẽ conſtitutio q ſanctio: de quo vide. iij. di. in ſumma.

m ¶ Neceſſario. daẗ ꝑ hoc intelligi q in alijs cauſis qb⁹ nõ ꝓcediẗ ſimpl'r ⁊c. neceſſario ſit libellus offerẽdus. ꝯ hoc no. ·s. de libel. obla. c. i. vbi hoſt. Inno. ⁊ Hoſti. tenẽt libellũ eſſe de ſubſtãtia iudiciorum. inducũt pre. decre. ⁊ auc. offeraẗ. iij. q. iij. ⁊ Inno. ĩducit. auc. ꝯ ſep. nõ ſolu. pe. ſup dote. §. ꝓteſtationem. colla. vij. ho. inducit auc. de exhi. ⁊ ĩtro. re. §. illud. col. v. vbi dicit expreſſum ⁊ rñdet ad. c. ſi qs cum clerico. xi. q. i. ⁊ ad decre. prout de do. ⁊ contu. ⁊ ibi no. pro hac opini. facit quia auc. dicit libellum offerendũ. ſ3 offeriẗ ꝓpter nõ petẽti. ff. de leg. iij. fideicõ. miſſa. §. ſi rem. de reſti. ſpo. l'ras circa fi. de ap. ĩterpoſita ĩ pn̄. Tan. Vi. ⁊ Hoſti. dicebãt ꝑ pdi. c. ſi qs ⁊ ꝓut q iure canonico libellus nõ erat de ſubſtãtia. guil. de h tractabat nil approbãs in ſpec. de libel. cõcep. §. vtrũ libellus. Accur. ĩ auc. offeraẗ. C. de li. cõte. tenet q tacite poſſet omitti ſed in pn̄. §. illud alle. §. ſe. in auc. de exhi. ⁊ ĩtro. re. tenet q ẽt remitti expſſe poſſet vltra mediũ magne glo. dñs meus in legib⁹ dicebat q ſi libellus petiẗ ⁊ offeriẗ bene ꝓcedit: ſi nec petiẗ nec offertur nõ tenet ꝓceſſus: q2 l3 poſſet expreſſe remitti ſm eum. C. de epiſ. ⁊ cle. auc. generaliter: in fi. ⁊. C. li. xij. de pui. ſcho. l. quotiẽs ĩ fi. nõ tñ tacite ꝑ pre. auc. offeraẗ: ⁊. C. de ſen. ⁊ ĩterlo. l. platũ. Si ꝟo petiẗ ⁊ ñ offeriẗ ñ val3 ꝓceſſus: cũ nulla rñmiſſio ĩteruenerit. Si ꝟo offeriẗ ſ3 ñ petiẗ nec recipiẗ oblatus tunc valet ꝓceſſus tñ q2 fauore rei vẗ ĩducta oblatio: ⁊ quilibet ſuo fauori renunciat. C. de pac. ſi qs in cõſcribendo: ⁊ q2 inuito nõ cõferẗ beneficium: vt. ff. de reg. iur. inuito: ⁊ q2 ſm eum expſſe renunciare vẗ oblatũ nõ recipiendo. Alij dicũt reum renũciare poſſe ne libellus tradaẗ in ſcriptis ⁊ tunc remittiẗ tacite: ſed ne vllo mõ tradaẗ: renũciari non põt tacite vel expſſe. ar. ff. cõi diui. vt fundus. ff. de pe. l. ſi pſcs: vñ dicere ſoleo in pre. c. i. q petitio ſit de ſubſtãtia: ſ3 ſi fiat in modum poſte apud acta nõ in modũ libelli ⁊ ſup ea lis cõteſteẗ. credo tenere ꝓceſſum: ſatis enĩ ꝓuiſum ẽ mẽti iuris: vt. ĩ. diceẗ in. ꝟ. vex. pte ꝟo petẽte neceſſe ſit ĩ modũ libelli petitionem offerri ꝑ iura pmo allegata. ſed hec opi. vẗ hic reprobari ſi. n. ſpãle eſt ĩ his in qb⁹ ꝓcediẗ ſimpl'r de plano ⁊c. q nõ eſt neceſſe libellum offerri ſed ſufficit petitionẽ apud acta deſcribi vt ſequitur: ergo in alijs nõ ſufficit petitionẽ ſic ſcribi: ſed eſt neceſſe libellũ differri. ſol. ꝑ hãc. decr. ab opiniõe pdicta nõ recedo. Nam pmo approbaẗ ea parte q̃ dico de neceſſitate petitionẽ deſcribẽdã in actis. Si. n. hoc in his forti⁹ in alijs. Ad oppoſitionẽ rñdeo in his caſib⁹ ſpãle q in his ẽt parti petẽti nõ ẽ neceſſario libellus offerendus q tñ petenti ĩ alijs neceſſario ꝺ3 afferri: qð ĩtelligo exceptis his caſibus qbus ſine libello procediẗ quorum aliquos no. hoſti. in pre. decre. ĩ. de libel. obla. ⁊ accur. in glo. ꝑalle. in auc. ꝯ exhi. ⁊ intro. reis. ſed guil. plenius colligit in ſpec. de libel. cõ. §. nũc dicendũ. Nõ tñ putes q in omni caſu quo nõ exigiẗ libellus locus ſit huic ꝯſtõni q ꝑ multa exẽpla ibi poſita videre potes ⁊ ſatis eſt hic expreſſe nõ eſſe.

n ¶ Nõ exigat. eſt mẽs lr̃e q iudex neceſſario non h3 exigere: nec actor neceſſario h3 offerre ſpõte ꝟo offerri poſſet ⁊ recipi vt ĩ fi. Iſtud aũt ⁊ ſequẽs ꝓprie ſũt de figura iudicij. cũ. n. figura cuiuſq3 rei ſit ipſi⁹ apparẽs forma vel facies ĩ q̃ rei ſubſtãtia ſingiẗ. ff. de ac. ⁊ obl. nõ figura. facit ꝯ cele. miſ. cũ marthe. ꝟ. ex eo. ⁊ iudiciũ ſit act⁹ triũ pſonarum iudicis actoris ⁊ rei. e. ti. forus. C. de aſſer. tol. l. i. in fi. ipſius forma facies ⁊ figura principal'r conſiſtit in his: ita q altero deficiẽte vẗ q̃ſi figura. C. de cadu. tol. l. vnica. §. ſimili mõ: ibi. n. q2 nõ erant niſi due pſone. ſ. iudicis ⁊ dñi ſerui noĩantis illum filiũ: nõ erat ꝓprie figura. Sublata igiẗ figura nõ vẗ iudex aſtrict⁹ ad aliquas formas rimulas vel figuras iudiciorum: niſi q̃ntũ hic exprimiẗ ⁊ expſſa plus reſpiciunt figurã facti negocij vẗ cauſe q̃ iudicij: vt. ĩ. dicã. dicũt ẽt q̃dã libelli oblationẽ remitti ꝑ ꝟbũ ꝯ plano. C. de naufra. l. ꝯ ſubmer. nauib⁹. li. xi. Alij ꝯ ⁊ de hoc. ff. de ac. leuia. ⁊ ꝯ of. procõ. necq̃. §. decretũ: ⁊ in decre. quã alle. ĩ. glo. ij.

o ¶ Lit. cõte. ſed cum petitio ſit in actis ſcribẽda: vt. ĩ. ꝟ. vex: ſ3 lit. ꝯteſta. nõ eſt faciẽda vt h: qd erit ꝯ deliberatorijs dabunẗ ne aliq̃ ꝺliberatorie reo ⁊ ĩ alijs iudicijs planũ ẽ deliberatorias eẽ de ſr̃ba ſi petaẗ: vt no. ij. q. i. ĩ ſũma: ⁊. iij. q. iij. cũ accuſat⁹ ⁊ p3 ĩ auc. offeraẗ. c. q. vñ dicũt Inno. ⁊ hoſt. de libel. obla. c. i. vt ibi ſcripſi ſup. i. glo. deliberatorias artari poſſe ſ3 nõ penit⁹ denegari: l3 tacite ⁊ expſſe poſſit illis renũciari. alle. ff. de fe. l. i. C. ꝯ epi. ⁊ cle. auc. general'r: ⁊ de h ẽt de dila. c. i. ⁊. ij. ſ3 ĩ his cãis ex quo nõ ẽ neceſſaria ꝯteſtatio: nõ vẗ neceſſaria ꝺliberatio: ad h faẗ q2 ĩterdũ ĩ his q̃ ſũmariã cognitionẽ reqrũt ſimul petiẗ. ⁊ iuraẗ. ff. de edẽ. q̃dã. §. fi. ſ3 ꝯ exigiẗ iuramẽtũ calũnie in his cãis vt ſeqẗ. itẽ põt re⁹ ꝯuenire vt. ĩ. ꝟ. vex. ĩ deliberatorijs aũt quo iurabit vel recõuenier. itẽ ꝑ hãc formã nõ tolliẗ iudicis recuſatio cũ exceptiões ⁊ defenſiones lr̃e refuenẗ: vt ſeqẗ. itẽ abſurdi⁹ eẽt hũc iudicẽ ſi ſuſpect⁹ ẽ recuſari nõ poſſe q̃ eũ q ꝓcedit ĩ figura iudicij: cũ iſte plus ledere poſſit. ſaltem igiẗ ſup h deliberare pmittaẗ: nec arteẗ tã pcipiti feſtinatione iudicium ſuſcipe. ff. de ad. tu. tutor q repto. §. i. ĩ fi. ff. de iure fi. l. edicto. §. cũ aũt.

p ¶ Non poſtulet. ſcire debes q Ioannes faſcioli piſanus legum docto:

cōposuit quedā tractatum de sūmaria cognitione quem guil. posuit in spec. pma parte de of. iud. §. fi. ubi inter alia tractat: an i sūmarijs regra/tur libellus uel ꝯtestatio: de quo vide in pre. §. ver. v. ⁊ ver. seq.

a ¶ Feriarū. istud forsan induceret solū ꝟbuʒ de plano. quasi plane ⁊ i do/mo nō pro tribunali sedēdo id valeat expediri. fa. ff. de fer. l. ij. ⁊ l. miles §. sexaginta. ff. de adul.

b ¶ Ob necessitates. sic ē tps vindemiarū ⁊ messiuʒ qbus etiā ferijs partes renūciare possunt. ā. de fer. c. fi. in fi. i hoc ergo differunt he cause ab alijs q: in his pcedit iudex iuitis ptib⁹: i alijs secus i qb⁹ pter appellatio nē sn̄ia eēt nulla lata pte inita vel abſnte. ff. ð fer. l. i. ꝟ ꝯtrio vero huius lrē pʒ ꝙ ferijs itroductis in honorem dei vel scōꝝ procedere non potest talis iudex p ꝙ viderent̄ expedita q̄ no. xv. q. iiij. in sūma. p Guil. i spec. de fer. §. ij. ad fi. vt. l. in causis mr̄imonialib⁹ bn̄ficialib⁹ decimaꝝ ⁊ vsuraꝝ nō possit pcedi ferijs iductis ob honoreʒ dei: sʒ i ferijs rusticis sic: cū in illis pcedatur simplr ⁊ de plano ⁊c̄. vt in decre. dispendiosam. ā. e. cō. de iudi. sed qd dices de ferijs repentinis que repēte inducūtur pter pncipis coronationē: victoriam pspere gestā vel simili causa ð qbus. ff. ex. q. ea. ma. ⁊ si p pretorē. §. si feric. C. de dila. siue pars. C. de fer. l. i. ⁊ fi. puto ꝙ in illis pcedere nō potest talis iudex: ad qō sufficit i illis nō esse pmissuʒ: maxime cū ab alio ꝙ a principe iduci nō possint. C. de fer. a nullo. ergo p ut ab eo sunt idicte seruent̄. Hoc maxime ſm verā opi. q̄ hʒ etiaʒ talibus ferijs renūciari nō posse: de quo in spec. de fer. §. fi. in pn̄.

c ¶ A iure. tn̄ ministerio hoīs: q: ius nō determinat tps pter varietatē locoꝝ: qbus citius vel tardi⁹ pdicta colligunt̄: ⁊ sic citius vel tardi⁹ predicta inducunt̄. ff. de fer. l. psides: de of. procon. si in aliquē in pn̄.

d ¶ Valeat. nō qcqd iudicis volūtati ⁊c̄. ff. de iudi. nō qcqd. ff. de of. ps. l. sepe. ā. de offi. dele. ꝯsuluit: pter qō honestū puto ꝙ si iudex sic dat⁹ viderit grauiter ledi partē ex pcessu tali tpe fiendo supsedeat: hʒ. n. iudex puidere vtilitati cause ⁊ partiū: vt lit. cōte. accedens. ij. de rescrip. statutuʒ. §. insup. li. vi. C. cōi diui. l. iudicē. ff. de leg. i. l. pōt. ⁊ facit qō no. in spec. de arbi. in fi. ꝟ. sed nūquid tūc sedere: vbi tractatur ꝙ arbiter in cuius cōpromisso renūciatum est his ferijs non tenet̄ pcedere tali tpe feriato.

e ¶ Amputet. istud ⁊ q̄ sequūtur vsqʒ ad. ꝟ. nō sic: nō vident̄ i his causis spālia: cū in omni cā iudex laborare debeat ad lites breuiādas dilationū materias amputādas ⁊ alia que sequūtur iura sunt vulgaria. Sed dici pōt spāle quod in his fortius ꝙ in alijs iudex hoc poterit.

f ¶ Poterit. id dicim⁹ posse ꝙ honeste possum⁹. xxij. q. ij. faciat. ff. de cō di. isti. fili⁹ q ð ꝟ. si. nepos. vn̄ h dteriat siedū sin ptiū pmdicio. ī. ꝟ. si sic.

g ¶ Exceptiōes. h ⁊ seqntia vident̄ tolli p ꝟbū absqʒ strepitu: talia. n. per quedā ꝯuocū clamorē ⁊ tumultū solēt examē obstrepe: ⁊ ꝟitati hn̄de obstaculū pbere: vn̄ dic canō ꝙ cultū suū iusticia perdit qn̄ silētia iudicij obstrepentium turbo perfundit. v. q. iiij. i loco: ad qō facit. C. de iossi. test. si qs i suo de ꝯfor. eius. li. l. i. ⁊ ð adul. l. adulterij. C. de stu. li. vx. ro. l. vnica i fi. li. xi. de tali strepitu hr̄. de fin. c. vno. de elec. quorūdā. li. vi.

h ¶ Dilatiōes nō dicit exceptiōes dilatorias ⁊ appellatōes frustratorias p h inueret exceptiōes surreptiōis vel nullitatis ꝯ rescriptū vel recusationis ꝯ iudicē vel dilatoriā solutiōis vel his siles repellēdas: sʒ h itēdit oīs exceptio frustratoria ⁊ ad differēdū iudicis pcessuʒ maliciose opposita repellat̄: sʒ q̄ro quā exceptionē vl̄ appellatōeʒ p h ꝟba nō dico p hāc ꝯstōnē possit talis iudex repellē quā alter iudex teneat̄ admittē: hoc vellē doceri.

i ¶ Iurgia. de his. ā. de ver. sig. forus. §. iurgium.

k ¶ Multitudinē. hcōe vr̄ i oīb⁹ cāis. ā. de testi. significauerūt: ⁊. c. seq. ⁊ ff. de testi. l. i. in fi. tn̄ hoc i his āpli⁹ ꝙ i alijs poterunt per hāc lr̄am.

l ¶ Necessarie. actori vel reo.

m ¶ Defensiones legitime. facit ad h de offi. dele. ex parte. ij. q. vij. lator: ⁊ ibi no. ⁊. C. de pci. ipe. of. l. quotiēs. ⁊ facit hec lr̄a ⁊ finis isti⁹ scōe partis ⁊ iura pdcā ad qōnē legi staruʒ de ptāte q hʒ arbitriū: an teneatur iusticiā partis ſuare vel possit illā ꝯ iura ⁊ iusticiā ꝯdēnare ⁊ volūtate vti: ⁊ tenēt ꝙ iusticia ⁊ legitia ptis defensio non tollitur p dationē arbitrij: alle. C. de iossi. testa. si qn̄. ff. de ꝯdi. ide. si pcurator: in pn̄. ff. de dona. si fili⁹: ⁊ ð pecu. l. q peculij. ff. mā. l. creditor. §. luci⁹ ad municipa. l. luci⁹. §. iperator. ff. de pac. ꝯ iur. ff. ad treb. si cū herede: facit de re. iu. i generali. li. vi. cum suis concor. ⁊ optie p bat ꝯstō de. ā. de re iudi. pastoralis. §. pe. in fi. Et si dicas arbitriū ab eo q potuit concessuʒ dʒ aliqd operari: rn̄detur ꝙ ad solēnitates que figuraʒ iudicij respiciūt non tenet̄ vt h. Vnde no. ꝙ ð his q̄ in iudicio agunt̄ que dā sunt acta cause vel litis: qdā iudicij: ꝯfessiones ergo attestationes ⁊ ea q̄ respiciunt factuʒ pprie sunt acta cāe. citationes satisdationes ⁊ sil'a sunt acta iudicij: de hoc p Jno. ⁊ Host. de testi. cāʒ ⁊ per archi. de elec. idēnitatib⁹. §. si ꝟo. Verba igit̄ sine figura iudicij: lʒ tollāt aliq̄ ex his que ordināt iudicium: nō tn̄ illa q̄ instruūt ⁊ decidūt causam: nō est ergo miruʒ si

pore ēt feriarū[a] ob necessitates[b] hominū idultarū a iure[c], pcedere valeat[d]: āputet[e] dilationū materiā litē quāto poterit[f] faciat breuiorē exceptōes[g] appellatōes ⁊ dilatiōes[h] frustratorias repellēdo ptiū aduocatoꝝ ⁊ pcuratoꝝ ꝯtētiones ⁊ iurgia[i] testiūqʒ supfluā multitudineʒ[k] refrenando. ¶ Non sic tn̄ iudex litē abbreuiet: qn̄ pbationes necessarie[l] ⁊ defensiōes[m] ltie admittat̄. ¶ Citatōeʒ[n] ꝟo ac pstationē iuramēti ð calūnia vl̄ malitia: siue ð veritate dicēda: ne ueritas occultet̄ p cōmissionē hmōi itelligim⁹ nō excludi[o]. ¶ Veruʒ q: iuxta petitiōis formā[p] pnūciatō[q] seq dʒ p pte agētis ⁊ ēt rei si qd petere voluerit[r]: ē i ipo litis exordio[s] petitio facienda siue i scriptis siue ꝟbo[t] actis tn̄ cōtinuo[v]: vt sup qb⁹ positiones ⁊ articuli formari[x] debeāt: possit haberi plenior certitudo: vt fiat diffinitio clarior[y] inserēda. ¶ Et q: positiones[z] ad faciliorē expeditionē litiuʒ propter partium confessiones[⁊] ⁊

pbationes ⁊ legitimas defensiōes talis iudex admittit. nil igit̄ talis iudex omittit p qō ipediat̄ vel occultet̄ cognitio ꝟitatis vt seqtur: ⁊ p singula discernere potes. Illa vero q̄ solēnitatē respiciunt: siue sint actus q respiciunt iudiceʒ siue partem vtrāqʒ vel alterā remittūtur. ⁊ fa. ff. de lega. si ſuus vetitus cum suis ꝯcor.

n ¶ Citationē. per hoc singulare vr̄ ꝙ sufficiat vnica: cum al's saltē i pn̄. cāe requirat̄ trina vel pemptoria: ut lit. non cōte. qm̄. §. porro. de hoc. xxiiij. q. iij. de illicita.

o ¶ Nō excludi. itellige plusq̄ in alijs in qb⁹ nō pceditur simpliciter ⁊ de plano: vnde sicut i illis sic ⁊ i isto: si tn̄ tacite omittant̄ h iuramēta nō vitiat̄ pcessus de iura. ca. c. i. li. vi.

p ¶ Formaʒ. de or. cog. c. ij. de accu. qualiter. ij. de si. lʒ. vbi ð hoc. fac ð cau. pos. cū sup. ff. ð iudi. de qua re. ā. de fi. instru. i ter. ver. ceterum.

q ¶ Pronūciatio. expedit igit̄ petitōeʒ i actis describi pp iudicē ut pnūciationē petitiōi ꝯformet ut h: ⁊. ff. cōi di. ut fūdus pp actorē ne frustra fatiget̄: ⁊ vt videat sup quo positiōes ⁊ articulos formet vt seq̄t ⁊ vt sibi ex alia cā agēti non obstet exceptio rei iudicate. ā. ð re iu. abbate li. vi. expedit reo vt ðliberare possit. iij. q. iij. offerat̄: suas defensiōes formare: vt ex ieptitudine absoluat̄ ab instātia ⁊ absolut⁹ in pncipali nō possit iterū cōueniri. dicūt qdā ꝙ oblatio libelli solū respicit fauorē rei: ꝙ si tenere velis dicas id verū de ipsa oblatione q̄ sibi fit expensis actoris: petitionē vero in actis describi triplicē fauorē respicit vt prediri.

r ¶ Voluerit. qō reqrat sūmariā cognitionē: ⁊ sit ei⁹ nature ꝙ in eo possit pcedi sine strepitu ⁊ figura ⁊c̄. hoc dico q: Inno. ⁊ Host. post eū de mu. pe. c. i. ꝙ cōuetus i cā q̄ reqrit sūmariā cāe cognitionē recōuenire nō pōt: nisi sup cā cōsil'is cognitiōis sit rō ſm eos: q: ꝯuētio ⁊ recōuentio sil' sint tractāde: de or. cog. c. ij. vbi vna reqrit plenā cognitionē: altera sūmariā: restat ꝙ sine alterius pudicio simul tractari nō possint: cū altera accelerationē exigat: altera dilatōes lōgiores exposcat facit p Inno. C. deposi. l. fi. ⁊. C. de cōpen. l. fi. ⁊. ā. depo. bona fides in fi. ⁊ facit hoc dictū multū ꝯ opi. Inno. ⁊ p opi. mea de qua statim dicā. Sʒ qdā legiste ꝯ p. l. sʒ he. §. nō solū. ff. ð pcu. vbi si p pcuratorē actoris petit̄ cautio dāni īfecti. q̄ tn̄ celeritatē desideret. ff. de dā. infec. l. i. ⁊. iiij. §. pe. ff. de fer. l. ij. ⁊ re⁹ velit dn̄m in aliqua actiōe recōuenire pcurator tenet̄ illū defendere: ⁊ hūc itellectū approbat ibi glo. pe. de bel. seqt̄ Inno. p. l. i. C. vbi cau. sta. vbi h no. ⁊. C. ð sen. ⁊ inter. auc̄. ⁊ ꝯsequēter. ⁊ Cy. idē post eū p rōneʒ Inno. ad. §. nō solū rn̄dēt ꝙ. §. est volubilis. ⁊ dʒ itelligi i pcuratore q recōueniret i causa dāni īfecti iuxta scōm intellectū ibi positū in glo. Predictis obstare vr̄ decre. ij. de mu. peti. vbi modus pter vel ꝯ ius dat⁹ in ꝯuentione seruat̄ in recōuentione ⁊ sic arguit̄ ꝙ in causis q̄ reqrūt plenā cognitionē bn̄ficio recōuētiōis possit h casu pcedi sūmarie sicut i ꝯuētiōe: ⁊ sic cessabit rō Inno. volēs tenere ꝙ pmisit: dicere posset ꝙ aliō est p rescriptū id tolli ꝙ respicit fauorē partiū vt appellare: ⁊ tūc sic illō nō lʒ reo in ꝯuētiōe: ita nec licebit actori i recōuentiōe vt ibi: aliud ē tolli substātialia iudicij p rescriptū: ⁊ tunc restringit̄ ad casuʒ ꝯuentiōis expssuʒ. facit de reg. iur. q̄ a iure. li. vi. cū ꝯcor. ⁊ sic hui⁹ rō q: in pmo valeret ipetrātis renūciatio. C. de tēpo. ap. l. vlt. ad fi. i scōo no. vt dicā. ī. i vlt. glo. Eque tn̄ dici posset ꝙ aut ordiari⁹ vl̄ delegat⁹ cognoscit de causa i q̄ de sui natura sūmarie pceditur: ⁊ tūc sit locus per. opi. Inno. ⁊ sequaciū: vt q̄litas cāe recōuētionē ipediat: sic ⁊ al's no. ð mu. pe. c. i. in fi. i pe. glo. ⁊ de arbi. cū dilect⁹ in glo. i. Aut delegat⁹ ꝟtute cōmissionis i causa i q̄ al's plena cognitio reqrebat̄ sūmarie cognoscit: ⁊ tūc subdistigue: aut papa pprio motu tollit substātialia: ⁊ tūc idem qō. ā. aut ad petitionē impetrantis: ⁊ tūc ar. pre. decre. ⁊. l. vl. C. de fruc. ⁊ li. expen. videat̄ eē remissa plena cognitio ēt in recōuentiōe: ⁊ sic cessabit obstaculū Inno. vt pdixi. Pro hoc facit hec lr̄a sic generalr loquēs: si qd petere voluerit ⁊c̄. ⁊ ad subdistinctioneʒ facit de pben. si motu pprio: ⁊. c. se. li. vi. ⁊ qō no. in pre. decre. ij. in fi. vlt. glo.

s ¶ Exordio. no. ꝯ opi. Ber. Vin. Inno. ⁊ Guil. ⁊ Archi. q̄ hʒ ꝙ vsqʒ ad ꝯclusionē possit fieri recōuētio: ⁊ p opi. Ala. Tan. Gof. ⁊ Host. ⁊ Io. mo. q̄ plʒ ꝙ añ lit. ꝯte. sit faciēda: vel statim post lit. ꝯte. vt no. Accu. i auc̄. ⁊ ꝯiter i glo. fi. in auc̄. de execu. §. sancim⁹. in. i. glo. vt plene scripsi ð mu. pe. c. i. sup. i. glo. ⁊ ꝯ ipm Inno. facit qō post eū dixi. ā. pri. glo. hoc ergo teneas ꝙ lʒ qn̄qʒ reus recōuenire possit actorē durāte iudicio. nō tn̄ illa ꝯuentio vim recōuentiōis habebit: vt. s. simul tractet̄ ⁊ finiat̄ de or. cog. c. ij. nisi fiat in litis exordio vt hic.

t ¶ Siue verbo. eligat q̄ petēs qō vult vel scriptā dare vel ꝟbo pferre vt de suo orē scribatur apud acta vt solent fieri postea.

v ¶ Cōtinuo. tolle verbū inserenda: quod est. ī. ⁊ interserit quare.

x ¶ Formari debeāt. cauti aduocati actoꝝ faciūt triplicari libellos: vnū dāt notario qui scribit acta: aliū reo: tertiū sibi seruāt ad finē de quo dr̄: vt meli⁹ ⁊ certius positiones ⁊ articulos formēt.

y ¶ Clarior. tn̄ rōne memorie q̄ labilis ē. xxiij. dist. pterea. C. q testa. fa. pos. hac consultissima. ver. at cum humana: pter qō non scribere petitionē posset impedire ⁊ occultare veritateʒ. tum quia exquo petitio in actis descripta est exprimi poterit in sententia vt moris est.

z ¶ Positiones. de his ⁊ ipsarum formis satis. no. de confes. c. i. li. vi.

⁊ ¶ Cōfessiones. sed si pars negat qō petit̄: qd releuat positiones facere quas ēt negabit. Solu. sepe ꝯtingit ꝙ vsus positionū multū releuat pbanteʒ: vt si petā

a te centũ q̃ mutuauiticio cui⁹es heres: resistis negãdo modo ponaz ꝙ mutuauiticio centũ: q̃ ꝓmisit illa restituere tali die: ꝙ tuq⁹ ĩstituit te heredẽ: ꝙ mortuo⁹ ẽ: ꝙ hereditatẽ adiuisti vel habuisti: hec oia habeo necesse ꝓbare: ſz forte duas primas negabis: reliquas ꝓfiteberis: multũ ergo me iuuat posuisse: forte etiã lz resistas dicẽs exceptionẽ pacti solutiõis vel silẽtio tibi cõpetere oẽs ꝑdcãs positiões ꝓfiteberis: p qõ pz ẽt sup ꝑncipali cui resistit aduersarius ponere qñqz multũ iuuat.

a ¶ Articulos. de his. s̃. de testi. p tuas: ⁊. c. ti. ꝑtitũ: lib. vi. Et ĩ qbusdã fortis vt ĩtẽtio vt assertio: fa. s̃. ꝏ ca. pos. cũ ecclesia: p⁹ ꝑn. C. de tẽ. ap. l. p hãc.

b ¶ Lõgeu⁹. s. a tpe grego. ix. q: p:i⁹ de positõib⁹ nõ hẽbam⁹ expressuz: sed p ipm hẽmus de elec. dudũ. ij. ꝏ lit. ꝓte. c. vno.

c ¶ Obſuari volẽtes. in oibus causis nedũ in his ĩ qbus sine figura ꝓcedit: ita puto auctorẽ intellexisse ⁊ dato q̃ dicas illuz intellexisse soluz de his quibus ꝓcedit sine figura: fortius ergo seruandus est in alijs.

d ¶ De ꝑtitũ. ꝓpter plurale nõ puto q̃ ꝑs altera sola resistere possit. ambab⁹ aũt resistẽtibus nõ vt iudicẽ hoc posse: ſz p hoc collige q̃ si iudex q̃ sine figura ꝓcedit iuitis partib⁹ nõ dat simul terminũ ad ponẽdũ ⁊ ad articulandũ: multominus ⁊ alius.

e ¶ Utroſqz. s. positiões ⁊ articulos. vñ ⁊ qdã ĩ causis ꝑ ꝓiũgũt dicẽtes ponit de quo spec. in titulo de testi. §. nũc videndũ in ꝑn. ⁊ si negek ꝓbare ĩtendit ⁊ ẽ. non tñ in alijs cãis dz qs ad ꝑ cogi: ꝑmo. n. põt poncre: ⁊ denũ negata in articulos deducere.

f ¶ Munimẽta. s. p que munit cã: ⁊ idẽ verbũ ꝏ elec. cupiẽtes ĩ fi. i. rñ. ⁊. §. electos. de of. or. quãuis. li. vi. ⁊. s̃. de in ĩteg. resti. coram.

g ¶ Partes. patet ergo q̃ in his causis qbus sine figura ꝓcedit vnus ⁊ idẽ termin⁹ dat actori ⁊ reo ad probandũ: cũ in illis cãis dicat factũ esse q̃ reus probet defensiones suas: nisi pr⁹ actoris ĩtẽtio sit fundata: vt no. s̃. de testi. c. de testib⁹ dicebat guil. in spe. de ĩstru. edi. §. nunc dicam⁹ sepe obtinuisse q̃ post lit. cõte. ⁊ iuramẽtuz iudex possit parnibus statuere terminũ perẽptoriũ ad exhibẽda oia: q̃bus ĩ cã sunt vsure: alle. ff. de edẽ. l. i. §. edẽda. ⁊ qõ ibi no. dicit tñ q̃ qbusdã vt hoc durũ cum id liceat vsqz ad cõclusionẽ: de fi. ĩstru. cum dilect⁹. ⁊ dicunt q̃ lz iudex id possit nõ tñ dz. ff. de iudi. nõ qcqd. ti. q. i. aliud. ⁊ adde qõ statim dicã.

b ¶ Post dationẽ. si ꝏbũ istud cõiungat cum ꝏbo assignare qõ segk ẽ sensus q̃ datis articulis: ⁊ nõ pr⁹ assignare possit hunc terminũ. Si ꝏ ꝓiungat cuz ꝏbo exhibenda: erit sensus q̃ poterit dare terminũ pone decẽ dierũ ad ponẽdũ ⁊ articulãdũ: ⁊ extunc dare alios decẽ vel mẽsem ad ꝓducẽdũ ⁊ẽ. vt sic sit dẽk duo termini: si. ꝏ testi. cog. c. ij. ⁊ facit lr̃a qñcũqz sibi videbit: ꝑma plz mazie q: positionib⁹ datis ĩ termino rñdẽdum est: articuli ẽt examinãdi. Illud ergo tps quo sup his ĩstat nõ currit ĩ termino ꝓductionis: nec est cõgruũ parti statui terminũ ad probandũ prius q̃ sciat ĩ qbus relevek: ⁊ quos articulos probare teneatur.

i ¶ Remissionem. cui⁹ formã habes. s̃. de testi. presentiuz. li. vi.

k ¶ Pro testibus. ꝓbatorijs: ⁊ ꝑ ẽ certũ. ſz q: lr̃a generaliter logk vt idẽ ĩ reprobatorijs de qb⁹ de ꝓba. lz. de testi. lz. iij. nã ĩ illis ẽt fit remissio: vt ĩ ꝑ. decre. ꝑtitũ.

l ¶ Producẽdis. nõ semp in vilatione data ad producẽda ĩstrumẽta: lz ꝓducere testes: vt dicit post pe. ⁊ guil. de testi. cog. puenit. i.

m ¶ Nõ obstãte. vbi q̃ nõ fit remissio pro testib⁹ ꝓducẽdis termin⁹ datus ⁊ elapsus bñ obstat ne ꝓduci possint vlteri⁹ instr̃a: ⁊ sic vt solui qõ q̃rit an post terminuz datũ ad ꝓducẽda instr̃a audiat volẽs illa producere. Odof. ⁊ guil. in spe. ꝏ vila. §. videduz. ꝏ. q si dat⁹. dicunt q̃ nõ: alle. guil. ff. de optio. leg. l. mãcipio. C. de ĩge. ma. diffamari: facit p eis. C. q̃ accu. pos. si ea q̃ ꝏ remis. pig. si eo tpe. s̃. de ꝓba. lz ĩ ꝑncipio. ⁊ qõ ibi no. ĩ. i. glo. ⁊ q: boni iudicis ẽ lites dirimere. s̃. de do. ⁊ cõtu. finẽ litib⁹. ⁊. c. fi. alij ꝛ cum nõ sit qs cogẽdus edere instr̃a nisi cuz eis vnt. ff. de edẽ. l. i. §. edẽda: ⁊ vt expssum. s̃. de fi. instru. cũ dilect⁹: vbi pz hoc licere vsqz ad cõclusionẽ: ⁊ ad idẽ. C. de iudi. l. iudices: ⁊ in auẽ. iubem⁹: ⁊ qõ ibi no. Inducitur ad idẽ. C. de li. cau. nec omissa. ff. de questi. vnius. §. fi. Cõfitebitur. n. forsan aduersarius videdo instr̃a p ⁊ ꝛ: facit ꝓstitutio cle. s̃. ꝏ excep. excõicatiõis. tertij distinguũt: q̃ vt equũ an ius aduersarij sit lesuz: vt q: pierũt testes p quos poterat instr̃m reprobasse si fuisset ꝓductũ in termino quo casu audiatur aut ꝓsi⁹ ius est illesuz: ⁊ eo casu producl poterũt: hoc probãt p ꝑdictã. l. mãcipiorum. ff. de opt. lega. ad qõ facit de vo. ⁊ ꝓtu. c. i. ꝏ ꝑben. si tibi abñti: li. vi. ⁊ qõ no. ff. de cuic. si rem. §. quolibet: ⁊ vide de emp. ⁊ ven. c. fi. sup. i. glo.

n ¶ Interrogabit. hoc nõ videk in his speciale. xxx. q. i. si iudicãte de fide instru. cum Joannes: ad fi. ff. de inter. actio. vbicunqz: facit de iuramento calũ. c. ij. in fine li. vi. nisi dicas in his speciale q̃ etiam post cõclusionem ad petitionez partis interroget.

o ¶ Ad id. nõ sufficit q̃ citari nisi expmat id qõ ad suiam audiendaz. ff. que sen. sine ap. re. l. i. §. item cũ ex edicto: facit de testi. cum olim in fi. de do. ⁊ cõtu. cũ q̃ lib. vi. nam si hoc in sũmarijs: fortius in alijs vt superius diri.

p ¶ Nõ peremptorie. ar. q̃ in alijs cãis in qbus fuatur iudicio⁹ figura sit necesse peremptoriuz expmi: vbi nõ fit trina citatio ad suiam audiendã: qõ vt tenere Jo. xxiij. q. iij. de illicita. Ber. de of. dele. ꝓsuluit. Inno. de accu. ad petitionẽ guil. in spec. de cita. §. viso. de tempore. ꝏ. alꝭ autem. ⁊ in. ꝏ. qd si lata.

q ¶ In scriptis. pferat qõ ẽ. ĩ. ⁊ hui⁹ ꝛriũ tenebat egidi. in decre nouit. ẽt solũ ex vi illi⁹ ꝏbi de plano: ⁊ p hoc no. duo in qb⁹ ꝓueniũt iste ⁊ alie cause. s. q̃ ĩ his vt in alijs necesse sit diffinitiuã de scripto ꝓferri. Itẽ q̃ iudex sicut ĩ alijs ita in his hz illaz p seipm ꝓferre ⁊ de vtroqz satis no. de sen. ⁊ re. iudi. c. fi. li. vi. ibi videas: noluit q̃ scripturã q̃ in sentẽtijs reqrit ⁊ plationẽ iudicis in his causis: ne p id contigeret occultari veritatem propalatã ⁊ in iudicio diffinitam: ⁊ per consequẽs victorẽ ridiculose ⁊ frustra in tali processus iudicio laborasse.

vero diffinituã citatis ad id⁹ lz nõ pẽptorie ꝑtib⁹: ĩ scriptis⁹ ⁊ put magis sibi placuerit stãs[r] vel sedẽs ꝓferat: ẽt si ei videbit cõclusione[s] nõ fcã ꝓut ex petitiõe ⁊ ꝓbatione ⁊ alis acritatis: in cã fuerit faciendum[t].

¶ Que oiã ẽt ĩ illis casib⁹ ĩ qb⁹ p aliã ꝓstitutionẽ nr̃az[v] vel alias[x] ꝓcedi pt simplr ⁊ ꝏ plão ac sine strepitu ⁊ figura iudicij volum⁹ obseruari. ¶ Si tñ ĩ ꝑmissis casib⁹ solẽnis[y] ordo iudiciari⁹ ĩ toto vl ĩ pte fi ꝛdicẽtib⁹[z] ꝑtib⁹[a] obſuet nõ erit ꝓcessus pp⁹ h⁹ irrit⁹[x]. nec ẽ irritandus[a]. ¶ Data auinione. xiij. cal. ꝏ cẽbris põtificat⁹ nr̃i anno secundo.

r ¶ Stãs. in hoc diuersum est ius in his causis ad alias que reqrunt figurã iudicio⁹ q̃ ꝏferri ꝏ bent a iudice sedente: de quo vide no. ĩ predi. decre. fi. de re iudi. li. vi. in glo. pe. ⁊ vt qbusdam ꝑ ĩduci etiã per soluz illud verbum de plano vt diri in ꝑn. huius partis: ⁊ hoc tenebat egi. in decre. nouit.

s ¶ Cõclusione. ista lr̃a vt velle q̃ in alijs cãis reqrẽtibus figurã iudicio⁹ necessaria sit ꝓclusio ⁊ de ꝓclusione habetur. s̃. de ꝓcu. auditis de cã pos. pastoralis: ⁊ in ꝓstõne clemẽtis. e. ti. cã. de ꝓba. qm̃ ꝛ: de fi. instru. cũ dilectus: ⁊. c. cũ Joannes cõmuniter in secularibus foris apud nos nõ fit collusio in ecclesiasticis fit per partes. Item ipsis vel altera ipsarũ inuita: ex quo sufficientes dilationes date essent ⁊ elapse pronũciaret iudex cõclusuz in causa: ⁊ vide in spec. de renũ. ⁊ cõclus. in ꝑn.

t ¶ Faciendũ. patet ergo ẽt in causis qbus tollit figura iudij fm ius ꝓnũciari debere: vt diri sup verbo defensiones.

v ¶ Nostram. s̃. de iudi. dispendiosam.

x ¶ Alꝭ. vt in casu decre. fi. de her. li. vi. ⁊ in casu decre. indẽnitatibus. §. si vero de elec. e. li. qõ dic vt diri in ꝑn. super. ꝏ. figura.

y ¶ Solẽnis. vt libelli oblatio litis cõtestatio ⁊ similia.

z ¶ Nõ ꝛdicẽtibus. Inuit q̃ ꝑtib⁹ ꝛdicẽtibus nõ possit iudicio⁹ figura vel solẽnitas vltra id qõ hic exprimit obseruari: qõ verũ itelligo quãdo sic procedere nõ est in iudicis ꝑtãte vel q: papa sic ꝓcedi mandat: vt in. c. secus si sic ꝓcedere voluntati iudici relinquat vt in ꝓstõne dispendiosam. s̃. de iudi. vt ibi diri sup ver. valeat. ij. no. casum quo sufficit tacitus cõsensus nõ reclamãtis cõcor. de accu. c. ij. li. vi. interdũ regrit expressus. c. lib. de rescrip. statutum. §. in nullo: alꝭ nõ ꝛdicere sapit mediũ iter consensum ⁊ dissensum: qõ dic vt no. de re. iur. is qui tacet. li. vi.

a ¶ Irritãdus. p suiam vt alias de re iudi. cũ causa ⁊. c. cũ bertoldus ĩ fi. ⁊ cõcor. huic fini de iur. cal. c. i. ij. rñ. in fi. li. vi. Et scias q̃ iste finis non cõuertit: nam si in causis que requirũt figurã iudicij ꝓcederetur nõ contradicẽtibus partibus sine figura non teneret processus ⁊ idem si expresse consentirent: de hoc de offi. delega. de causis: in glo. ij. ij. q. i. in primis: ĩ fi. ⁊. c. seq. ⁊ in spec. de sen. prola. §. iurta. ver. quid si de partium: qõ itelige vt no. de re iudi. c. vltꝰ. li. vi. in. v. glo. Ratio diuersitatis patet: qa in casu isto fit cõtra ius commune: sed in casu quem ponit littera res redit ad ius cõmune ⁊ ad sui naturam: quod facile fit. xxxv. distinc. ab exordio. ff. de pac. si vnius. §. qõ si nõ vt totum. Natura vero naturãs cũ ad illã redibim⁹ p intercessionẽ virginis gloriose nos collocet cuz electis. Amẽ.

Hieronymi clarij brixiani iuris vtriusq3 doctoris, pthonotarij ⁊ comitis apostolici ī extrauagātes decretales breue pludium.

Ad lectorem.

Cum oīs magistratus presertiz ecclesiastici in decidēdis causis ⁊ ceterri iurisperiti quibus interpretandi consulendiq3 tribuitur facultas responsa sua iusta constitutionum romanorum pontificum que non solum in corpore iuris clause reperiuntur decisiones. Verum etiam secundū extrauagantium dispositionē sint, platuri si mō ipsis extrauagantibus adsint requisita: que epistola innocentij tertii ad belieñ epūm deposcit: ipsarum lectionē nō negligendam censeo. Quippe snia lata contra extrauagantez publicatam ⁊ indubitatam est ipso iure nulla: ante publicationez vero secus vt nota. in proemio clementinarū in verbo decetero. ⁊ in de. nolentes de hereticis. sed si est publicata ⁊ idubitata ē ipso iure nulla tanq̄ lata contra legem scriptam not. bal. i. l. ij. C. qñ. prouocare nō est necesse. ⁊ but. in. c. i. ⁊. c. cum inter de re iudi. ⁊ probatur in. l. i. §. item cum contra sacra. ff. que sent. sine ap. rescin. exemplum in extrauaganti execrabilis scōum abbatem in. c. pastoralis de fide instru. Idem de extrauagāti ad regimē quaz allegat decisio in nouis. cccxlix. incipit itez si mandatur: secus autem si de ea dubitaf p. c. pastoralis de fide instru. ⁊. l. cum prolatis. ff. de re iudi. fm vnam lec. Ideo super ea papa est cōsulend⁹: ⁊ si reperitur in archiuo publico dicitur indubitata per auc. ad hec. C. de fide instru. ⁊. l. celsus. ff. de proba. fm vnam lec. facit. c. ad audiētiam de prescrip. ⁊ idem presumitur quādo reperiť in ter extrauagantes. xx. q. i. c. quoniaz progenitor: maxime si reperitur glosata per doctorem famosuz sicut zen lau. Io. mo. ⁊ alios per no. in dicto. c. pastoralis: probat. l. i. ī fi. C. de nouo codi. cōponendo ⁊ quod nota. in. l. hj. C. ō legibus. vel si fuit diu obseruata vt no. Ber. in. l. fi. super extrauaganti qui sint rebelles. de quibus plenius per bar. in. l. cum prolatis prealle. ⁊ But. Abb. ⁊ modernos in dicto. c. pastoralis. vbi secunduz Boat. pōt de ea dubitari. instar eius quod no. in. c. nemo: de elec. in. vi. de q̄bus etiam p Lud. in consilio. ccl. qō incipit in christi noīe in proposito casu. vbi ēt subdit q⁹ si fuisset tpalis p declarationez successoris efficitur ppetua. Quia declaratio pape etiam ad petitionē singularis psone facta ad. l. vel ad ordinationem aliquam precedentem. l. generalem constituit ad oēs per. l. fi. C. de legibus: ⁊ no. in. c. in causis de re iudi. Item nō ē necesse quod cōstet ō datis scōm Bar. in dicta data q̄ sint rebelles. Premissa intelligo de extrauagantibus emanatis post copilationem libri sexti secundum Io. an. in proemio li. vi. ad fi. ⁊ in. c. fi. de her. eo. ti. Et si cōtradicāt iuri scripto dic vt plene per Io. an. Io. de lig. ⁊ dominicum in. c. i. in prin. de cōstitutionibus li. vi. ⁊ per archi. xix. di. c. si romanorum ⁊ in summa. Adde Bal. in. l. leges sacratissime. C. de legibus ⁊ no. in. c. si in laicis. xxx. di. Nec est de substantia vt redigaf in scriptis de quo plene p Io. an. ī regula nemo potest de reg. iu. in me. lib. vj. ⁊ in decisionibus. ccxxxviij. per glo. in. l. i. C. de legibus probatur in. c. i. de renun. li. vj. per abb. in. c. i. de potest. prel. qui dicit q⁹ de hoc videtur cōmunis opinio. debent autem extrauagātes quando de eis dubitatur per allegātem in forma autentica produci sub plumbo si extra curiam sunt producende vel sub signeto vice canzellarii si in curia sunt producende. Et hoc de illis que sunt descripte in libro canzellarie. Ille aūt que sunt descripte in camera apostolica sumentur cum signeto camerarij in curia: vel sub plumbo extra curiam. Et ita seruatur in curia romana. de his autem plenius tractat suprem⁹ doctor. d. Franciscus de pauinis in prin. extrauagantium Ioannis. xxij.

Incipiūt decretales extrauagantes q̄ emanarūt post sextū.
De electione ⁊ electi potestate.

Bonifacius octauus.

Iniuncte nobis debitum seruitutis exposcit: vt qui ad reformādos ī dero mores ⁊ act⁹, put nobis ex alto pmittiť solerter intendimus: ibi precipue reformatiōis acōmode remedium apponamus ubi maius respicimus periculuz imminere. ¶ Sane quā periculosum existat: q⁹ aliquis in officio dignitate vel gradu fore se asserat: ⁊ pro tali etiam habeatur: nisi prius quod asserit legitimis ostenderit documentis: tam ex ciuilibus quam ex canonicis institutis colligitur euidenter. ¶ Asserenti nanq3 cum mandatis principis se uenisse credendum non est: nisi hec scriptis probauerit: nec similiter creditur se asserenti legatum. ¶ Nunquā. n. ap. sedis moris fuit absq3 signatis apicibus vndecunq3 legationem suscipere: sed nec dicenti se delegatum sedis eiusdez creditur vel intenditur: nisi de mandato apostolico fide doceat oculata. ¶ Similiter clerici ad alienam diocesim sine suorum ordinariorum litteris venientes nec in suis recipiuntur ordinibus: nec ad superiores ascendunt. ¶ Clerici quoq3 ⁊ monachi quī de suis ciuitatibus ad almam vrbem proficiscuntur: nisi muniti veniant suorum litteris prelatorum nō sunt clerici vel monachi reputandi. ¶ Si quis preterea in clerum electum se dicat: si sacerdotē sese nominet hoc scrutandum est: quia non sine periculo est in talibus cōmunicatio indiscussa. ¶ Quod autez in illis qui se episcopos ⁊ superiores prelatos aut etiam abbates priores seu alios monasteriorum rectores quocunq3 nomine censeantur appellant: si discussio celebris ⁊ diligens facienda luculenter apparet: si scandala ⁊ pericula grauia que ipsorū parere posset communicatio indiscussa diligētius attendanť. ¶ Hic nos euidens euocat ratio vt cum premissis aliis casibus q̄ minoris existunt periculi fit ex constitutionibus editis iam prouisum: hunc ultimum qui pericula grauiora minatur: nequaquam sine prouisionis oportune remedio relinquam⁹. ¶ Presenti itaq3 perpetuo valitura constitutiōe sancimus vt episcopi ⁊ alij prelati superiores ⁊ ceteri monasteriorū regimina exercentes: quocūq3 nomine censeantur: qui apud dictam sedem, pmouentur: aut cōfirmationis consecratiouis vel benedictionis munus recipiūt: ac commissas eis ecclesias ⁊ monasteria: absq3 dicte sedis litteris huius: eorum promotionem cōfirmationem cōsecrationem seu benedictionem continentibus accedere: vel bonorum ecclesiasticorum administrationem accipere non presumant: nulliq3 eos absq3 dictarum litterarū ostensione recipiant aut eis pareant vel intendāt. ¶ Quod si forsan contra presumptum fuerit: quod per epos ⁊ prelatos abbates priores ⁊ alios monasteriorum regimina exercentes predictos medio tempore actum fuerit: irritum habeatur: nec quicquam interim ijdem episcopi vel prelati abbates priores vel regimina exercentes: de ecclesiarum vel monasteriorum prouentibus percipiant eorundē. ¶ Capitula vero ⁊ cōuentus ecclesiarum ⁊ monasteriorū ipsorū ⁊ alij quicunq3 ipsos absq3 huius dicte sedis litteris recipientes: vel obedientes eisdem tam diu sint a beneficiorum suorum pceptione suspensi: donec super hoc eiusdem sedis gratiā meruerit obtinere. ¶ Epi quoq3 prelati abbates priores ⁊ alij monasteriorum regimina exercentes predicti solito fidelitatis ⁊ obedientie iuramento non prestito. ¶ Illi etiam pontifices quos apud predictaz sedem palium contingeret recipere: absq3 litteris traditionis ipsius palij nequaquam ab eadem discedant: discedentes vero quousq3 huiusmodi iuramentum prestiterint ⁊ litteras obtinuerint nihil de ipsarum ecclesiarum monasteriorum prouentibus percipiant: ⁊ qcquid interim per eos vt de alijs predicitur actum fuerit: viribus non subsistat.

Benedictus. xi.

Si religiosus qui absq3 sui superioris licentia electioni de se facte cōsentire non potest: illam post electionē sibi presentatam: vel eius electores infra tempus pro eiusdem superioris presentia vel absentia moderan